

brž jen na druh právních jednání, totiž na uzavření kupní smlouvy o domě čp. 547. Ježto není kupní cena co do výše určena, ani osoba kupitelova, nejedná se o určitou kupní smlouvu, a nezní tedy plná moc na určité právní jednání, předmět vkladu tvořící. I když vyhovuje znění Šu 1008 obč. zák., nestačí dle předpisu knihovního zákona, by na základě jejím navrhovaný vklad mohl být právem povolen, neboť plná moc jest vyhotovena již před 5 lety.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud právem zamítl žádost o vklad práva vlastnického pro kupitele (stěžovatele) z toho důvodu, že plná moc, kterou prodatelka byla ke zcizení domku zmocněna knihovní vlastníci, nezní na určité právní jednání a jest starší jednoho roku. K určitosti právního jednání, které má zmocněnec sjednat, vyžaduje se při prodeji zmocněncem nejen určení předmětu, nýbrž i zejména ceny. Pouhé zmocnění k prodeji všeobecně není plnou mocí k určitému právnímu jednání. K určitosti se vyžaduje, by zmocněncovo právní jednání bylo v podstatných kusech určeno tak, by jinými nemohlo být zaměněno, tedy jeho individualisace. K určitosti při kupu jako podstatné části kupu vyhledává se nejen určení předmětu, nýbrž i ceny. To plyne již ze zásady loyality, vyžadující, by zápis knihovní odpovídal skutečnosti. Předpis Šu 31 knih. zák., který má zaručiti, by nebyly povoleny zápisy na základě právních jednání plnomocníka, jehož plná moc i rozsah její a trvání by pro uplynutí doby mohly být vzaty v pochybnost, žádá pro případy, kde plná moc není starší jednoho roku, jen výkaz zmocnění dle všeobecných pravidel, tedy zejména Šu 1008 obč. zák., je-li však plná moc starší, žádá stejně jako Š 1008 obč. zák., by právní jednání bylo individualisováno, t. j. určeno tak, by s jiným právním jednáním téhož druhu (srv. slovo »Gattung« v Šu 1008 obč. zák.) nemohlo být zaměněno. Proto není plná moc, zmocňující k prodeji domku vůbec, bez určení ceny, dostatečnou a nebylo lze dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 5002.

Věřitel, jemuž byla dlužníková pohledávka přikázána k vybrání, jest vázán úmluvou, již se dlužník před povolením exekuce podrobil rozhodčímu soudu.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1925, R I 353/25.)

Žalující společnosti byla přikázána k vybrání pohledávka Antonína N-a za žalovaným družstvem za provedení instalačních prací. V době přikázání činila pohledávka Antonína N-a za žalovaným 23.231 Kč 34 h, na něž zaplatilo žalované družstvo pouze část, a ježto se zdráhalo zaplatiti zbytek, domáhala se ho žalobkyně žalobou, proti níž vzneslo žalované družstvo námitku věcné nepřislusnosti, ježto Antonín N. uzavřel se žalovaným družstvem před zadáním stavby písemnou smlouvu

o rozhodčím soudu pro všechny spory ze stavebních prací. Soud první instance vyhověl námitce nepřislušnosti a žalobu odmítl. Rekursní soud námitku věcné nepřislušnosti zamítl. Důvody: Podstatným důvodem, ze kterého první soud vyhověl námitce věcné nepřislušnosti soudu, jest, že v případě přikázání pohledávky k vybrání jsou poddlužníku proti vymáhajícímu věřiteli ve příčině přikázané pohledávky zachovány všechny námitky, jež mu příslušely proti dlužníku (§ 308 ex. ř., § 1395 obč. zák.) a že totéž platí i ve příčině námitky, že mezi žalovanou stranou a dlužníkem byla sjednána smlouva o soudě rozhodčím. S tímto názorem nelze souhlasiti bezvýjimečně. Předpisy občanského zákona o postupu pohledávky §§ 1392 a násl. nepřicházejí při přikázání pohledávky k vybrání v úvahu, poněvadž vymáhající věřitel nestává se tímto přikázáním dlužníkovým postupníkem. Rozsah oprávnění, která v tomto případě vymáhajícímu věřiteli příslušejí, jest stanoven v §u 308 ex. ř. Podle tohoto předpisu jest vymáhající věřitel mimo jiné také oprávněn, pohledávku, přikázanou mu k vybrání, v zastoupení dlužníka proti poddlužníku zažalovati. Stane-li se tak, vystupuje ve sporu jako procesní zmocněnec dlužníkův. Jeho zmocnění nezákládá se ovšem na plné moci, dlužníkem vydané, nýbrž na příkazovacím usnesení a jest podrobeno omezením exekučního řádu (§ 308 odstavec první poslední věta). Mezi tato omezení patří i to, že vymáhající věřitel nesmí rozhodnutí o právoplatnosti pohledávky vznést na rozsudí. Toto rčení (německy: die Entscheidung über den Rechtsstand der Forderung Schiedsrichtern zu übertragen) má nepochybně širší význam, než rčení »uzavřítí smlouvu rozhodčí« a sluší míti za to, že ono omezení se vztahuje také na případ, když smlouvu rozhodčí uzavřel před povolením exekuce sám dlužník. Omezení to nasvědčuje zřejmě tomu, že zákonodárci nepovažovali rozhodnutí sporu rozsudími za vhodný prostředek k realizaci pohledávky, vymáhané soudní exekucí, majíce na zřeteli, že vymáhání pohledávky děje se sice jménem dlužníkovým, avšak v prospěch vymáhajícího věřitele, který má na tom zájem, by bezpečnou cestou došel co nejdříve uspokojení svých vykonatelných nároků. Zmocňuje-li tudíž zákon vymáhajícího věřitele, by pohledávku k vybrání mu přikázanou, v zastoupení dlužníka zažaloval, a zakazuje-li mu, by spor vznesl na soud rozhodčí, jest odůvodněn právní závěr, že o žalobě vymáhajícího věřitele podle §u 308 ex. ř. má rozhodovati řádný soud. Tím je vyvrácen názor prvního soudu, že námitka, že mezi stranou žalovanou a poddlužníkem byla sjednána smlouva o soudě rozhodčím, působí také proti straně žalující jako vymáhající věřitelce.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Zjištěno jest, že v podmínkách pro provádění řemeslných prací při novostavbě ze dne 16. prosince 1919 byla mezi žalovanou stranou a Antonínem N-em ujednána po rozumu §u 577 c. ř. s. smlouva o rozsudím ohledně sporů, které by budoucně povstaly ze smlouvy o zadání prací, a že předmětem sporu jest pohledávka z této smlouvy. Jest otázkou, zda

žalobkyně, již tato pohledávka byla přikázána k vybrání, smí žalobu vznést před rozsudím, stanoveným ve zmíněné úmluvě ze dne 16. prosince 1919 či zda musí se dovolávati řádných soudů. Dle §u 308 ex. ř. jest věřitel, jemuž jest pohledávka přikázána k vybrání, mimo jiné zmocněn, jménem dlužníka žalovati poddlužníka o pohledávku. Jak správně rekursním soudem uvedeno, není věřitel postupníkem dlužníkovým po rozumu §u 1393 a násl. obč. zák., nýbrž jeho zmocněncem, ovšem ne takovým, který podle §u 1009 obč. zák. má výtěžek sporu vydati dlužníkovi, nýbrž takovým, že smí si jej v rámci prikazovacího usnesení ponechat na uspokojení vymáhané pohledávky (*procurator in rem suam*). Dle §u 308 odstavec první věta druhá ex. ř. není věřitel oprávněn, by na dlužníkův účet učinil narovnání o pohledávce k vybrání přikázané, by poddlužníkovi jeho dluh prominul, anebo aby na rozhodce vnesl rozhodnutí o právní platnosti pohledávky. Tomuto zákonnému předpisu, pokud jde o smlouvu o rozsudím, nelze dle §u 6 obč. zák. přikládati jiný smysl, než ten, že věřitel sám nemůže s poddlužníkem ujednat smlouvu o rozsudím, ale nelze přisvědčiti názoru rekursního soudu, že tento předpis má širší význam, že se totiž vztahuje i na ten případ, když smlouvu o rozsudím učinil před povolením exekuce dlužník sám, že tedy vylučuje, by věřitel vůči poddlužníkovi nemohl použiti práva, plynoucího z úmluvy o rozsudím, mezi dlužníkem a poddlužníkem. Předpisy oné druhé věty odstavce prvního §u 308 ex. ř. mají pouze ten smysl, že věřitel nemá práva, ujednat takovou smlouvu, již tu dosud nebylo a jež jde anebo může jíti přes účel exekuce a může se dotknouti zájmů dlužníkových nebo dalších vymáhajících věřitelů. S druhé strany nebylo účelem předpisu §u 308 ex. ř. měniti jsoucí tu již právní poměr mezi dlužníkem a poddlužníkem a zejména proti vůli poddlužníkově vyloučiti ze smlouvy platnost některých smluvních předpisů. I právo poddlužníkové, by žaloba vnesena byla na rozsudiho, jest považovati za právo nabyté (§ 5 obč. zák.) a není podkladu pro to, by §u 308 ex. ř., k tomu ještě rozšiřujícím výkladem, byl přikládán ten smysl, že ruší práva, třetími osobami již nabytá. Vždyť není vyloučeno, že podnikatel vůbec by byl nezadal práci takovému uchazeči, který by se nepodrobil úmluvě o rozsudím, zejména když jde o spory toho druhu, jakým jest spor souzený. Mimo to při onom rozšiřujícím výkladu §u 308 ex. ř. nabyl by věřitel přikázáním k vybrání více práv, než příslušelo dlužníku proti poddlužníkovi, čehož zásadně občanský zákon nedopouští (srv. §§ 315, 442, 1394 a 1395 obč. zák.) a byla by po případě otevřena cesta k obcházení úmluvy prorogační tím, že by si někdo dal ve srozumění s dlužníkem pohledávku přikázati k vybrání jen za tím účelem, by zrušena byla účinnost doložky prorogační. Jak by bylo věc posuzovati, kdyby nešlo o přikázání k vybrání, nýbrž o singulární sukcesi, netřeba v tomto případě uvažovati. Zde o singulární nástupnictví nejde, ježto dle §u 308 ex. ř. vymáhání pohledávky děje se »jménem dlužníkovým«, čehož důsledkem jest i předpis téhož §u odstavce druhého, dle něhož nelze námitkami, které vznikají z právních vztahů mezi vymáhajícím věřitelem a poddlužníkem, čeliti žalobě, kterou věřitel následkem přikázání pohledávky vznáší.